

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

142. Quando dicitur impedimentum occultum, ut possit Commissarius
Bullae dispensare? Ex p. 1. tr. 11. r .118.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

RESOL. CXXXIX.

An irregularitas contracta per malam susceptionem Ordinum, quia suscipiens erat excommunicatus, vel suspensus, sit per Commissarium Cruciatæ dispensabilis? Sed remanet ista difficultas; in qua irregularitate contracta ex bigamia potest Commissarius Cruciatæ dispensare?

Et notatur, quod si aliquis contraxit cum corrupta, existente aliquo impedimento dirimente, si non consummavit matrimonium, imo quamvis consummasset, non incurrit irregularitatem. Ex part. 1. tract. 11. Refol. 115.

Quoad hoc §. 1. **R**espondeo negativè, ut patet ex verbis Bullæ, & facultatis, ut optime notat Fagundes in exam. Theol. mor. part. 3. cap. 9. §. 20. num. 2.

2. Sed ego puto probabiliter, excommunicatum, vel suspensum, Ordines sacros suscipiendo non incurrit irregularitatem. Et ita nobiscum sentit, quoad excommunicatum, Suarez tom. 5. disp. 41. sect. 3. num. 2. & Filiucius tom. 1. tract. 20. cap. 7. num. 192. cum aliis; quidquid probabiliter in contrarium asserat Valentia tom. 4. disp. 7. quasi. 19. punct. 3. Sayrus lib. 7. cap. 10. n. 12. Reginaldus in praxi, tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 14. num. 181. de suspensio verò idem docent Filiucius, ubi supra, Suarez, & Sayrus; licet probabiliter contrariam sententiam doceant aliqui ex præcedentibus Doctoribus. Et ratio est; quia non datur textus, in quo imponatur talis irregularitas: sed irregularitas non incurritur, nisi in casibus à iure expressis, ergo, &c.

3. Igitur ex his omnibus apparet, non posse Commissarium dispensare in irregularitate proveniente ex homicidio voluntario, ex simonia, ex hæresi, & apostasia à fide & ex mala Ordinum susceptione; posse tamen in aliis irregularitatibus provenientes in delicto, licet sint publicæ; in quo casu non potest Episcopus, unde circa hoc remanet solum ista difficultas; in qua irregularitate contracta ex bigamia potest Commissarius Cruciatæ dispensare?

4. Ita respondet Villalob. in summ. tom. 1. tract. 27. claus. 13. num. 8. [No puede dispensar el Commissario en la bigamia interpretativa, que no nace de delito, qual es del que se casò non corrupta; mas si en la que nace de delito, qual es del que se casò validamente con vna, & inualidamente con otra, y en la similitudinaria, que incurre el que se casò estando ordenado de Orden sacro, d siendo professo en la Religión aprobada.] Ita ille, qui citat etiam Rodríguez.

5. Notandum est tamen, quod si aliquis contraxit cum corrupta existente aliquo impedimento dirimente, si non consummavit matrimonium, non incurrit in irregularitatem: quia existente matrimonio inualido, nulla est significatio, seu defectus significatiōnis. Ita Bonac. de cens. disp. 7. q. 2. punct. 5. n. 8. adversus Suarez, Sayr. & alios.

6. Imò ego puto adversus Bonacin, quòd si etiam in tali casu aliquis matrimonium consummaret, non incurreret in irregularitatem. Et ita docet Auila de cens. part. 7. disp. 7. dub. 2. qui citat Navar. asserentem sic fuisse decisum in sacra pœnitentiaria.

RESOL. CXL.

An Commissarius Cruciatæ possit dispensare in aliquo impedimento matrimony? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 116.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè cum Ioan. de la Cruz in direct. conf. part. 2. tr. de matrim. art. 6. dub. 12. concl. ... Fernandez in exam. Theol. mor. part. 3. cap. 9.

§. 20. num. 3. Henriquez lib. 7. cap. 13. num. 5. & lib. 11. cap. 3. num. 3. Villalobos in sum. tom. 1. tract. 27. claus. 13. num. 11. & Sanchez de matrim. tom. 3. lib. 8. disp. 6. num. 23. ubi sic asserit: [Commissarius Bullæ Cruciatæ potest dispensare pro solo conscientie foro in affinitate confluenti ex copula fornicaria in primo, & secundo gradu; atque prolem susceptam, & suscipiendam, legitimam decernere, concurrentibus quatuor conditionibus. Prima est, ut matrimonium cum illo impedimento sit iam contractum, servataque sit forma Trident. sess. 24. de matrim. cap. 1. Secunda est, ut impedimentum sit occultum. Tertia est, ut adferat bona fides, saltem ex parte alterius contractantis, qui tempore contractus matrimonij id impedimentum ignorabat. Ultima est, ut coniux, qui ignoravit impedimentum, certior fiat de prioris consensu nullitate; quamvis ei non declaretur causa nullitatis, ut evitentur scandala.]

RESOL. CXLI.

An ille primus gradus, in quo potest Commissarius Cruciatæ dispensare, intelligendus sit in eorum linea transcuriali, & recta?

Et notatur, quod si denunciations culpabiliter essent omisse, etiamsi matrimonium contractum sit ante Parochum & testes, non possit tali casu Commissarius dispensare. Ex part. 1. tract. 11. Ref. 117.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè: quia concessio facta dicto Commissario est absoluta, & sine ulla distinctione: & uterque gradus est iure pontificio inductus. Et ita docet Sanchez de matrim. tom. 3. lib. 7. disp. 3. num. 2. & alij. Vnde Rodrig. in Bull. Cruc. §. 13. fol. mibi 210. ita asseruit: [Puede el Commissario general dispensar para que vno se puede casar con vna muger, que conocio su padre carnalmente, auendose casado publicamente, ignorando vno dellos el impedimento.]

2. Notandum est tamen, quòd si denunciations culpabiliter essent omisse, etiamsi matrimonium contractum sit ante Parochum, & testes; non possit in tali casu Commissarius dispensare: & ita notat Sanchez Villalob. in sum. tom. 1. tract. 27. claus. 13. n. 14.

RESOL. CXLII.

Quando dicitur impedimentum occultum, ut possit Commissarius Bullæ dispensare? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 118.

§. 1. **R**espondeo, occultum in hoc loco accipiendum esse eo modo, quo accipitur in Concil. Trident. sess. 24. cap. 6. ubi conceditur facultas Episcopis, ut possint dispensare super irregularitatibus, &c. provenientes ex delicto occulto. Igitur hic, sicut & in Concil. Trident. occultum non accipitur secundum terminos iuris, id est, quod non potest probari, ut non bene conserunt Graffius tom. 2. consil. 2. n. 20. de homicid. Garcias de benef. tom. 2. part. 7. cap. 1. num. 4. Almandariz in addit. ad recopil. 1. Navarra, lib. 1. tit. 18. lib. 7. num. 25. & alij.

2. Sed accipitur pro eo, quod non est publicum, etiamsi ab aliquibus sciatur. Et ita docet Azor part. 1. lib. 8. cap. 10. quasi. 9. Auila de cens. part. 2. cap. 7. disp. 1. dub. 12. concl. 2. Suarez in 3. part. tom. 4. disp. 30. sect. 1. num. 2. & tom. 5. disp. 41. sect. 2. num. 6. Molina de iustit. tom. 3. tract. 3. disp. 79. num. 8. Comitoli in respons. tom. 1. lib. 6. cap. 44. num. 2. Sanch. in sum. tom. 1. lib. 26. n. 19. Reginaldus tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 3. num. 30. Filiucius tom. 1. tract. 20. cap. 10. num. 269. Homoboni, de exam. Eccles.

Resol. part. 1. tract. 4. c. 7. quæst. 57. Floron. tract. de casu... Solerus de pœst. Confess. tract. de Bulla, §. 14. quod sub nomine Fratrum in Bulla intelliguntur etiam Nouitij, & Moniales.

3. Notandum est verò cum Nugno in 3. part. tom. 2. tract. de Bulla, §. 14. quod sub nomine Fratrum in Bulla intelliguntur etiam Nouitij, & Moniales.

Sup. hoc A Ref. non præterit vlt. ad medium, verò Nouitios

RESOL. CXLV.

An sub nomine Mendicantium in Bulla Cruciatæ includantur etiam alij Religiosi, qui Mendicantes non sunt, sed ex beneficio Sedis Apostolicæ eorum fruantur priuilegiis? Et an sub nomine Mendicantium intelligantur non solum Religiosi professi, sed etiam Nouitij? Ex p. 1. tract. 1. Ref. 89.

§. 1. Aliqui negatiuè respondent ex autoritate Patris Henriquez in sum. lib. 7. c. 22. n. 4. in Gloss. lit. T. & Ioan. Valer in differ. vtriusque fori, verb. absolut. n. 35. vbi asserunt exceptionem Bullæ Cruciatæ circa priuilegia Ordinum Mendicantium non professe alijs Religionibus non Mendicantibus, nec ea gaudere posse, etiam per communicationem priuilegiorum. Et ita tenet Rodriguez in Bull. §. 12. in addit. dub. 1.

2. Vnde ex hac opinione sequeretur, quòd Prælatus istarum Religionum non Mendicantium non possit absolueri quemcunque subditum Religiosum a quibuscunque casibus Sedi Apostolicæ reseruatis; & vti similibus priuilegiis: sequeretur etiam ex ista opinione, non manere in suo robore quoad istos Religiosos non Mendicantes priuilegium illud, quod non possint eligere Confessores virtute Bullæ Cruciatæ, vt absolutio nem à reseruatis obtineant.

3. Sed his non obstantibus, contrarium docet Acoſta in Bull. Cruc. q. 105. in fin. & Villalobos in sum. tom. 1. tract. 27. claus. 12. num. 11. vbi sic ait: [Las Ordenes no Mendicantes, parece que no gozan deste priuilegio, por la comunicacion, que tienen de los priuilegios, porque la Bula suspende los de todos los Monasterios, y así de otra manera parece, que seria frustratoria la clausula. Mas à mí paraceme probable lo contrario, que à las, que tienen comunicacion de los priuilegios, no veo por donde los ayamos de quitar este. Y no obsta el dezir, que seria frustratoria la clausula, porque se entienda en caso, que no tengan priuilegios.] Hæc ille. Vbi etiam, sub nomine Mendicantium intelligit non solum Religiosos professos, sed etiam Nouitios, si habeant animum perseuerandi in Religione. Et ideo stante hac opinione, omnes Superiores Mendicantes, & non Mendicantes, non obstante Bulla Cruciatæ, vigore eius clausulæ licitè frui possunt omnibus facultatibus, & priuilegijs à Sede Apostolica obtentis, etiam per communicationem in ordine ad suos Fratres, vt potestas dispensandi in aliquibus votis, in ieiunijs, in cibis prohibitis, & in alijs multis, quæ videti possunt in compendijs eorum priuilegiorum.

Sup. his Nouitios in Ref. præter. currem in §. vlt.

RESOL. CXLIII.

An quando commissarius dispensat in impedimento opus est, vt qui ignorauit impedimentum, certior de illo efficiatur? Sed diffinitus est, vtrum ad matrimonium inualidum ob impedimentum occultum ratificandum, cessante impedimento, oporteat alterum coniugem certiores facere de nullitate prioris matrimonij? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 119.

Respondet, quòd magna difficultas est, vtrum ad matrimonium inualidum ob impedimentum occultum ratificandum, cessante impedimento, oporteat alterum coniugem certiores facere de nullitate prioris matrimonij.

1. Prima opinio negat. Ita Caiet. Opusc. tom. 1. tr. 12. de matrim. q. 2. Sor. in 4. diff. 28. q. 1. art. 2. concl. 3. cas. 1. Vercac. in spec. p. 1. art. 44. concl. 3. Graffius decis. p. 1. lib. 2. c. 20. n. 15.

2. Secunda verò sententia affirmat: ita Villalob. in sum. tom. 1. tract. 14. dub. 3. n. 6. Nauarr. in Man. cap. 22. n. 47. Philarchus de off. Sacerd. tom. 1. part. 2. lib. 2. c. 13. Cæcilius in sum. maior. lib. 5. tit. 12. n. 82. & alij.

3. Sed quidquid sit de hoc, certum est, in casu nostro non valere dispensationem, vt patet ex verbis Bullæ, si coniux ignarus non efficiatur saltem in genere certior de impedimento. Et ita docet Rodriguez in Bull. §. 15. Sanchez de matrim. tom. 3. lib. 7. disp. 3. num. 23. & Villalob. in sum. tom. 1. tr. 27. claus. 13. n. 18.

RESOL. CXLIV.

An Bulla Cruciatæ suspendat Indulgentias Regularium? Et an sub illis verbis Bullæ, exceptis tamen quod eorum Fratres tantum, sub nomine fratrum in Bulla intelligantur etiam Nouitij, & Moniales? Ex p. 1. tract. 11. Ref. 88.

Affirmatiuam sententiam docuit Acoſta in expos. Bull. quæst. 108. vbi docet per publicationem Bullæ Cruciatæ suspendi omnes Indulgentias Mendicantium non solum respectu sæcularium, sed etiam respectu ipsorum Fratrum: quia, licet in clausula reuocatoria Bullæ excipiantur facultates Mendicantium, certum est, quòd sub nomine facultatum, non intelliguntur Indulgentiæ, vt patet ex cap. Extr. Sacer. IV. de pen. & remiss.

2. Sed contrariam sententiam tenendam esse iudicatur, quam præter Rodriq. tuetur nouissimè Nugnus, vbi in sum. Villalobos in sum. tom. 1. tract. 27. claus. 12. n. 9. Et ad argumentum Acoſtæ responderetur, quòd illa verba Bullæ Exceptis tamen concessis Ordinibus Mendicantium Superioribus, quoad eorum Fratres, tantum extendenda sunt ad omnia superius posita, sine limitatione ad facultates tantum, vt putat Acoſta.

Tom. IV.

RESOL. CXLVI.

An ad lucrandas Indulgentias Bullæ teneatur quis confiteri, si non habet mortalia sed tantum venialia peccata? Et docetur, quod Ecclesia non consueuit præcipere confessionem nisi de mortalibus. Ex part. 1. tractat. 11. Ref. 107.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Acoſta in Bul. q. 14. dub. 2. quia putat Bullam exigere Confessionem, tanquam iniunctum opus.

2. Sed ego contrariam sententiam non minus probabilem esse existimo: quia, quando in Bulla exprimitur confessio, sermo est de Confessione illius, qui confitens